

La fête du graphisme

A 'GRAFIKA ÜNNEPE' PÁRISZBAN HARMADJÁRA

Major Lajos

Ugye emlékeznek még a tavalyi párizsi Fête du graphisme fesztiválra és a friss Beaujolais-ra..., nos az idei évjárat elég fanyarra sikerült az esős év miatt. Ellenben a fesztivál szépen kiforrtta magát az előző, a második évhez képest.

Harmadik alkalommal Michel Bouvet, Pierre Grand, Stéphane Tanguy és lelkes csapata olyan világsztárokat tudott elhívni és kiállítani, mint az orosz Peter Bankov, a francia Xavier Barral, a lengyel Jan Bajtlik, a német Cyan, a holland Studio Boot az „Utopies et réalités – Utópia és Valóság” című kiállítássorozatán a Cité internationale des arts-ban. Ami folytatása a tavaly Kazumasa Nagai és Henning Wagenbreth grafikáival megkezdett a 'korlátlan alkotói szabadságon alapuló' kreatív gondolkodás bemutatásának.

Peter Bankov alkotásait az expresszív és ösztönös kalligra-

ráfia jellemzi. Első munkái a [kAk) orosz grafikai magazin címlapjain jelentek meg a kétezres évek elején, aminek egyben szerkesztője is volt. Több közintézménynek, színháznak, független előadásnak készít plakátokat, napi rendszerességgel. Jelenleg a 'Пражская школа дизайна' a prágai Design School vezető tanára. Prága és Moszkva között él. Nagyon boldog vagyok, hogy személyesen is ismerem Moszkvából és oszthatom azt a gondolatot, amit önmagáról írt, a nemrég megjelent 'I make posters Every day' c. monográfiájában – „...plakátokat rajzolok a repülőgépen,

a repülőtéren, a taxiban, előadások alatt, üzleti tárgyaláson a klienseimmel. Ez a meghajtó erő és esély, hogy úgy érezzem magam ugyanabban a pillanatban, mint egy atomfizikus, úrhajós, vagy Mickey Egér.” Kirobbanó személyiség, akinek a munkáival Magyarországon legközelebb ősszel a FUGA-ban, Budapesten az „TYPOMANIA – Young Russian Typography” orosz fiatal tipográfiát (www.typojam.com) bemutató kiállításon, majd az első PosterFest-en (www.magyarplakat.hu) találkozhatnak, remélhetőleg személyesen is.

Xavier Barral. – Kevés olyan meghatározó kortárs fotóalbum van, amihez nem lett volna köze az elmúlt időszakban. Olyan neves fotográfusokkal dolgozott együtt, mint Martin Parr vagy Anton Corbijn.

Peter Bankov «Poster as diary»

Peter Bankov, Utopies

Peter Bankov, Utopies

Ebből a termékeny könyvtervezői munkásságból adott ízelítőt a Cité internationale des arts-ban.

A fiatal, Varsóban született és nemrég az Academy of Fine Arts in Warsaw-ban mesterdiplomázott Jan Bajtlik zseniális

Jan Bajtlik, *Utopies*

'TYPOGRYZMOL' – betű scrabble-je az állatok, a bogarak, a betűk és a firkák örömteli keveréke. Amely lenyűgözi a nézőt, legyen az felnőtt vagy gyerek, és játékra készíti. **BADŹ CZŁOWIEKIEM, CZYTAJ!** – Légy férfi, Olvass! – című sorozatát ez az önfelelt érzés járja át. Fiatalkora ellenére munkái olyan neves magazinokban is megjelennek, mint például a *The New York Times* vagy a *Time Magazine*. Amiket szócsőként használva, minél több résztvevőt toboroz a betűkkel való játékához.

A berlini »cyan« (Daniela Haufe és Detlef Fiedler) kibogozhatatlan kollázsokra épülő plakátjait a szédülés, az ismétlődés, a többretegű telített élénk vagy neon színek jellemzik. Ami előtt a néző

Cité internationale des Arts

nem maradhat tétlen, újra és újra nekivág a megfejtésnek vagy a csomó átvágásának. Robbanásveszély határára kerül a kiállítás látogatója, akit az alkotópáros mindig egy újabb és újabb kis elemmel, piktogrammal ajándékoz meg.

Petra Janssen és Edwin Vollenbergh által a kilencvenes években alapított Studio Boot, élénkörös és rózsaszínen vibráló plakátjai szinte letartották a kiállítás látogatóit. Annak ellenére, hogy azt vallják magukról: „...mi nyunk virtuózok”, csak egyet lehet érteni „...nincs fix stílusunk, és igyeckünk nem ismétlni magunkat. Sőt munkáinkat nem uralja az egyik vagy másik vizuális dogma, vagy valamilyen szoftver alkalmazásának a behatása sem” kijelentésükkel. A holland páros folyamatos útkeresésben van. Amit jó látni, hogy ezen törekvéseiket át is tudják verekedni a megrendelő vagy klientúra halmazában.

A fesztivál másik erős magja a *Graphisme des Antipodes* –

Grafikai ellenpólusok című kiállítása. Amely a földgolyó két ellentétes pontjára, a sarkkörökön elhelyezkedő két város, Buenos Aires és Stockholm és a hozzá kapcsolódó grafikai életbe kalauzol el. Annak ellenére, hogy az iroda-

Studio Boot, *Utopies*

lom, zene, film vagy a sport kapcsán talán jól ismerhetjük ezt a két országot. Mégis keveset tudunk az ott folyó graphic design-ről. Amíg Argentínában, Buenos Airesben, ebben a latin-amerikai kozmopolita metropolisban nagyon is népszerű kifejezési forma, főleg az utcákon: a kézzel rajzolt cégér, a festett falak és a színes buszok – a köztetek

ONAIRES – Colectivo Gráfico, Buenos Aires – workshop

ONAIRE – Colectivo Gráfico, Buenos Aires – Graphisme des Antipodes

formájában – a megtestesült erő és vitalitásban jelenik meg, ahol az alkotóknak sokszor minimális költségvetéssel kell beérniük vagy gerillakampányaik révén szembe kell nézniük a hatósággal és az esetleges letartóztatással. Addig Svédországban, Stockholmban, ahol inkább az iparosított média a grafikai tervezés terepe, ahol gazdasági és társadalmi konszenzus van, ahol a svéd oktatási rendszer kiemelt szerepet fordít a fiatalok művészi fejlődésére. Ahol nagy hangsúlyt fektetnek a skandináv értékek áthagyományozására a modern értékrendbe, ahol ezek az elemek a nagy svéd márkákban jelennek meg. A Buenos Aires-i „városi harcosok”: El Fantasma de Heredia, Onaire. Colectivo gráfico, Juan Lo Bianco, Mono Grinbaum, Hernán Berdichevsky, Estudio Zkysky, Theo Contestin és a stockholmi „ipari forradalmárok”: Erica Jacobson, Lotta Kühl-

horn, Snask, Bygg Studio, Fellow Designers, Stockholm Design Lab, Sepidar Hosseini. Akieknek alkotásait ajánlom a figyelmükbe. Kérem, keressen rá az interneten, és talán Önöket is magával ragadja egy utazásra.

A kiállítások mellett a meghívott művészek workshop formájában is bepillantást engedtek a párizsi ipar-

Mono Grinbaum, Buenos Aires

művészképző (ESAG, École Estienne, stb.) iskolásoknak az alkotói módszereikbe. Igazán felpezsdítő volt így látva a különböző kontinensekről és különböző alkotói attitűddel megáldott tervezőket, mennyire más irányokból közelítenek ugyanahhoz a ponthoz, amit graphic design-nak hívunk.

Magyar vonatkozásban ebben az évben az Air Poster 4-nek örülhettünk, ahol több neves francia alkotó mellett, mint például az Akatre, a magyar kötődésű a s-eee Graphic Design-nal együtt dolgozó Benoît Bodhuin betűtervező a BB-Bureau is kiállított.

Végezetül, nem akarok előjönni megint Önöknek az újbor (Beaujolais) hasonlattal, de így látva, bízom abban, hogy jövőre is egy nagyszerű Grafika Ünnepeát láthatjuk majd Párizsban és talán egyre többen kapnak kedvet az olvasók közül arra, hogy jövő tavasszal ellátogassanak a negyedik Fête du graphisme-ra. www.fetedugraphisme.org

Benoît Bodhuin, Air Poster 4